

BÉKÉS

VEGYES TARTALMU HETILAP.

Szerkesztőségi iroda:

Dobay János könyvnyomdája, saját házában.

Kiadó hivatal:

Winkle Gábor könyv-árus üzlete, főtér, Prág-ház.

Megjelen
hetenként egyszer,
minden vasárnap.

Előfizetési díj:

Három óra . . . 1 ft
Hat óra . . . 2 ft
Kilenc óra . . . 3 ft
Egy évre . . . 4 ft

Hirdetések felvételnek Gyulán Winkle Gábornál és a szerkesztőségénél. — **Pesten** Haasenstein és Vogler hirdetési-irodájában (úri utca 13. sz.) — **Schwarcz testvérek** nemzetközi irodájában **fürdőutca 1-ső szám.** és **Bécsben** Wolzeille 6—8.
Hirdetési díj: 50 szóig egyszeri hirdetésnél 60 kr., 100 szóig 1 ft., kétszeri hirdetésnél 25%, háromszori hirdetésnél 50% elengedés. — Nagyobb hirdetéseknel méltányos árelengedés. — **Nyiltér** Garmondsora 10 kr.

Gyula, augusztus 6. 1873.

A gyulai rom. kath. hitközség küldöttsége, újonnan kinevezett lelkipásztora, nagyságos Göndöcs Benedek apát urnál, Új-Kigyóson f. aug. hó 3-án tisztelkedett. — és ez alkalommal Keller Imre ügyvéd és a rom. kath. hitközség-tanács alelnöke közvetkező beszéddel üdvözölte:

„Nagyságos apát ur, mélyen tisztelt lelkipásztorunk!

Azon nagy veszteség után, mely a gyulai rom. kath. hitközséget felejthetetlen emlékü lelkipásztora, nagyságos Neumann József apát ur halála folytán érte, örömmel értesült Nagyságodnak gyulai lelkipásztor-rá lett kinevezetéséről, s ezen örömet kifejezendő, mi, mint a gyulai rom. kath. hitközség küldöttei tiszteljük Nagyságodnál.

Igenis nagyságos úr! ezek nem az ajkára a pusztá illem által csalt hízélgő szavak, hanem az őszinte keresztényi kebel meggyőződés szavai.

Mert ismerve Nagyságod szeretve tisztelt egyéniségét, ismerve Nagyságod lelkipásztori működését, örömmel tapasztaltuk, miszerint Nagyságod ezideig egyedüli magasztos céljaul szent hitünk emelését, a nevelés és a közjó előmozdítását tűzvé ki, s erősen megvagyunk győződve, hogy jövőben is minden mellékes érdekek tekinteten kívül hagyásával egyedül e magasztos célok érvényesítése képezendik lelkipásztori üdvös teendőit.

Ezek, s azon tudat, hogy ily szeretve tisztelt egyéniség foglalandja el felejthetetlen emlékü lelkipásztorunk üresedésbe jött állomását, képezik hitközségiünk határtalan örömet.

Engedje meg Nagyságod, hogy e magasztos czélok érvényesítésénél mi is cse-

kély erónk s tehetségeinktől kitellő támogatásunkat felajánlhassuk, s fogadja Nagyságod azon ígéretünket, hogy habár csekély erővel s tehetséggel, de mindenesetre őszinte határozott jóakarattal e téren támaszai is leendünk.

És ha megvan az emberi életben azon lehetőség, hogy halandó ember megkezdett művét a tökély magaslatára emelni képes, úgy legyen Nagyságodnak Gyulavárosa, de szorosabb értelemben véve, a gyulai r. kath. hitközség azon hely, hol megkezdett magasztos művét a tökély magaslatára emelni képes legyen.

Adjon az ég ura Nagyságodnak hosszan tartó boldog életet. Engedje az ég ura, hogy Nagyságod közöttünk szent hitünk emelése, a nevelés s közjó előmozdítására számos elégedett éveket tölthessen. Az ég ura éltesse.”

Ezen üdvözlő beszédre Göndöcs Benedek apát ur az irányában tanusított tisztelet által meghatva választott, érintvén beszédében, hogy ily megtiszteltetésre ő magát érdemesnek nem is tartja, mert a mit ő a vallás, nevelés és közjó terén eddig tett, azt ő lelkipásztori mulasztathatlan hivatásának tekintti, — igaz, hogy e czélok érvényesítését tűzvé ki feladatául, de hogy mindezeket érvényesíthesse, első helyen szükséges a Mindenható, s ezután hivatásának támogatása, és hogy ő hivatásával eddig folyton jó egyetértésben is élt, s azok javát saját javával egyesítve, erről tanubizonyosságot tehet Kigyós községében lelkipásztori működése, mire nyugodt önértéssel hivatkozhat, és ha e helyet, hol ő hivatásának kérdelmel, Gyulavárossal felcseréli, az okot abban kell keresni, hogy a lelkipásztori állásával összekötött hivatása érvényesíthetőségnek Gyulavárosában nagyobb tért vél feltalálni — ezért kéri a gyulai

hitközség támogatását s szeretetét, mert ez leendő neki mindenkor legnagyobb kincse.

Megköszönvén a küldöttségnek érte tett fáradságát és a hitközség figyelmét, magát ezek jóindulatába ajánlván.

A küldöttséget, mely 11 tagból állott, a megtörtént bemutatások után ismert vendégszeretetével ebédre meghívta, hova már a Kigyós község jelenlegi és volt bírái, jegyzője, és a hitközség előjárói is hivatalosak lévén.

Az ebéd alatt t. Janó Sándor kir. ügyész és iskolaszéki elnök ur kezdvén meg a toaszok sorozatát, a szives házi gazdára emelvén poharát, ékes szavakban emlékezett meg volt lelkipásztorunk váratlan elhalálzásáról, és ennek halálával a hitközségben támadt azon aggodalomról, hogy ki fogja pótolni a felejthetetlen elhunytat, — épen ily ékesen tolmácsolá azon örömet, mely a hitközségben a mindenki várakozásának megfelelőleg történt lelkipásztori kinevezés teltt jelenleg honol.

Megemlítvén, hogy ugyan a hitközség a lelkipásztor-választásnál a szavazat urnához szavazatával nem járulhatott, de járul most a megtörtént választás feletti öröme nyilvánításával, s azzal, hogy a megválasztottat szivesen fogadja kebelébe, s ez majdnem egy a megválasztással, mert egy lelkipásztor csak hivatásának szeretete és támogatásában találhatja fel egyedül önlétét!

Még ezenkívül számos toaszok voltak a valóban jó kedvvel fűszerezett ebéd alatt. Különösen emel az ünnepélyességet Hoffmann József gyulai egyházi tanástag ur által eszközölt azon kellemes meglepetés, hogy az elnöklete alatti gyulai gyermekzenekart kiszállíttatá, s ezek egyszerre fűvohangszereikkel az udvarban a zenét megkezdék, s este 6 óráig folyton zenéltek a százával összegyűlt kigyósi lakosok előtt,

míg nem 6 órakor, midőn a küldöttség szeretett lelkipásztorától és szives házigazdájától búcsút vévén, ezeket a falu kerestül zenezőval vezették ki a falu keléig.

A nagy számmal jelenvolt kigyósi lakosság meggyőződhetett ezuttal, hogy szeretett lelkipásztorukat, kit ők annyira szeretnek, kitől oly fájó szívvel válnak meg, a gyulai hívek nem kevésbé fogják szeretni, s ha egyszer ezeknek is meg kell tőle válniok, (mi jó hosszú idő mulva következék be) bizonyára fájó szívvel fognak megválni.

Végül sajnálattal kell felemlíteni némely küldöttségi tag rögtöni megbetegülését, s hogy e miatt a küldöttséget jelenlétükkel nem emelheték, éppen ezek között volt t. Dobay János polgármesterünk is.

— **Egy nemes ajánlat.** A „Hon“ és „Reform“ vasárnapi számaiban egy, a honserelme tisztától áthatott nyilatkozatot olvasunk — az önálló magyar nemzeti bank létrehozatala ügyében. Írója Barabás János pusztakecskési birtokos, ki ismét megpendíté azon eszmét, hogy a magyar nemzeti bankot a nemzeti áldozatok és szesz útján kisértsük meg létrehozni. Ezen indítványát a szónál határozott ajánlattal kíséri, azon ajánlattal, hogy összes vagyoni értékét, 60 ezer frankot aranyban, följánlja a nemzeti bank alapjául. Sorainak lényeges része így hangzik:

„A „haza“ legyen még egyszer „oltár“, melyen annyiszor párolgott már a „honfivér“!.. Most tegyük föl anyagi kincsünket: hogy nemzetünk jövője multjához méltó és dicső legyen!

Van az országban, a nemzetnél még annyi arany, ezüst, hogy egy nemzeti bankot lehessen mielőbb föllállítani.

Hívjuk, ébresztsük föl a hazafiságot s a lángoló honserelmet a tette még egyszer nemzetünkben!...

TÁRCZA.

Két szív története.

Beszély.

Irta
Miskey-Jugovics Béla.

(Folytatás.)
IX.

Nem sokára aztán az egyetemi tanév, s így Pesten létem ideje is bevégeződött; — s én már kézületeket tevék, közeli haza menetelemre.

Egy héttel elutazásom előtt, egy csöndes nyári alkonyon, szobámban ültem, íróasztalom előtt.

Az ezredes az előtt való nap, sürgős gazdasági ügyei elintézése végett elutazott; Georgine a salonban, Vörösmarty „Hab-leányát“-énekle zongora kíséret mellett.

Elmerengtem a gyönyörű játékon, a gyönyörű éneken; s aztán föltűnt előttem Arankának szende, kedves arca; kire utóbbi időben — egyedül bánatommal levén elfoglalva — sokkal kevesebbszer gondoltam.

Oly élénken ragadott meg a vágy: viszont látni már őt, a gyönyörű, kedves teremest, — s eltemetni bánatomat az ő tiszta szerelme mély tengerébe; — úgy óhajtottam már, egy évi folytonos zaklatottság-, megpróbáltatás-, és szenvedések után, feledve az egész világot, s minden gond

ját baját; — közelében élvezni kiérdemelt boldogságomat...

Előkerestem elválásunk perczében adott kised arczképet, — s gyönyörű vonásait kéjtelen vizsgálva, s emlékeimben magam elé képzelve őt, oly mélyen elmerültem, hogy észre sem vettem hogy a salonban már rég elhallgatott a dal; észre sem vettem, hogy Georgine már pillanatok óta előttem állt.

— Miről, vagy helyesebben — kiről ábrándozik? — kérde Georgine mosolyogva, a kis arczképre mutatva, miközben egy neki kölcsönzött könyvet adott át.

Habozás nélkül nyujtam át neki az arczképet. — Ah, a kis Aranka?! — szolt ő meglepetve, hosszason nézve az arczképet; s visszaadva halkkal suttagá, — mintha csak úgy önmagának akarta volna mondani.

— Ó boldog!

— Persze, — mert úgy hívják — feleltem mosolyogva, az arczképet fiókomba rejtve.

— Boldog, mert ön szereti! — szolt Georgine lágyan, mintegy álomszerűleg, de forró indulat hangján.

Én íróasztalomra könyökölve, megütközés nélkül néztem fel arczára.

Ő még egy lépéssel közeledett hozzám, s olyan magneticus tekintetet vetve reám, újra megszólalt.

— Endre, ön két hónap előtt azt mondá, hogy „nem gyűlöl“; — hangja és arca akkor mást fejeztek ki, mondja tehát mit érez ön irántam?

— Bámulatot, — feleltem könnyedén; most az egyszer kifoghatatlan phlegmatikus hangon.

— És mit bámul ön?
— Megfoghatlan jellemét;
— Ennyi minden? — kérde ő, már-már türelmetvesztett hangon.

Lesütöttem szememet, mert tekintetét kiállani nehezen bírtam volna; s lassan, minden indulat nélkül feleltem:

— Ennyi.

Georgine erre még közelebb jött, úgy hogy lehelletét érzem arcomon; s jobbával fölemelte fejemet, úgy mint szoktuk a durcás kis gyermekét; mosolyogva szemembe nézett; s megszólalt azon a búbjós hangon, mely — mint Aeol szele — megrezgetti a szív minden hurját, minden idegét, — arca ismét lángvörös volt, — szemei égtek, — s az a rángás, az a futó reszketétség ismét megjelent ajkán, — épen mint akkor, a pavillonban;

— Endre, ön azt mondta nekem: két név van fölírva szívében, az egyik Aranka, a másik Georgine... az elsőt szereti, — jobban mint éltét, jobban mint az egész világot együtt véve;... a másodikat nem gyűlöl... és ekkor bejött atyám, és szavait nem fejezte be. — Jól van!... szívet tehát Arankának ajándékozta, — szerelmének napja az ő élet-égén ragyog... Juttasson ön nekem e napfényből, csak egy futó, csak egy eltévedt sugárt...
...! Én néma voltam mint a sir, — s hideg, mint a sir márványa, vagy mint a halott, mely-

re már nem hat az élet, a szépség, a csáb...

Georgine válasza várt, s azt nem nyerve folytatá:

— Midőn öntudatlanul feküdt ön, küzdve a lázzal, küzdve élet-halállal, ön sirva viraszték fél éjeken át beteg ágya mellett, imádkozva életéért; — s midőn először föltekintett, midőn éltében először szeliden, bensőséggel nézett reám, midőn kezemet ajkához voná: boldog voltam, mert azt hívtam, hogy egy életet, egy boldogságot mentettem meg önnek, és magamnak is; — mert szerettem az első percztől s szeretni fogom utolsó pillanatomig; — és miért? — hogy megvessem, hogy eltasztson magától?... Ah Endre, ön kegyetlen, háladatlan! — szolt mély érzélemmel a szép leány; — ajkán és arcán újra, meg újra átfutott az az ideges reszketés, — pongyolán fedett hómellén a finom caschemir kendő úgy hullámozott, úgy emelkedett; és — felindultsága könyekben törve ki, — sirni, zokogni kezdett.

Könyei szívéig hatottak, — mélyen megzántam őt.

— Georgine, szoltam hozzá szeliden, s lecsüggyő kezét megfogva, gyöngén megszorítám; — jól mondá: — szívem Arankáé, — szerelmem napja az ő élte egén ragyog; de e napfény osztatlan, s bocsással meg kegyed, hogy kimondom, — délibábokkal nem kaczerkodik... Amiért ápolít, amiért imádkozott kegyed értem, mellettem: azért háladatlan nem tudnék, és nem fogok lenni soha... Szerelmével, szívével pedig, boldogiton kegyed egy nálamnál arra érdemesebbet, ki azt megosztani és viszonzni fogja. — Részvétéért örök hálát,

Zendüljön meg még egyszer a pihenő lant a magyar költők s írók tolla alatt!... Izzadjon a sajtó a nehéz, de sikert arató munkában — hogy a magyar társadalmi átalakuljon — forrjon, gyögyüljön ki...

Én — mint hazámnak igénytelen mezőmunkása — munkám, szorgalmam s szerencsém összes termékét, minden vagyoni értékemet, — hatvanezer frankot, török s francia aranyban az ekeszarva melül ezennel fölajánlok s fölteszek hazám ol-tárára.

Az ország sajtója nyisson tért közlőnyeiben, hogy az áldozók fölajánlt aranyát s ezüstjét tudja az ország s lássa a világ.

Egyelőre elég lesz husz millió arany ezüst alap, melyre 40-60 millió bankjegyet forgalomba lehet adni.

Alakuljon Budapesten egy országos bizottság, mely az ügyet politikai cél s pártérdek nélkül, tisztán nemzeti s közgazdasági szempontból szervezze.

E szervező bizottság válaszszon rendszert az angol vagy amerikai bankok mintáiból és léptese életbe a magyar nemzeti bankot az ország érdekeinek megfelelőleg.

A sajtó és irodalom reformálja a társadalmat; sürgesse az ország közegészségi ügyének rendezését, és hasson — mint eddig — a népnevelés s a nemzetgazdasági érdekek szent ügyében!

Igy a nemzet fejlődni s az ország virulni fog. A politika legyen az utolsó kérdés, mert ez csak fakuló máz, idődrábló s időfogyasztó haszontalan üzem.

Beszéljünk magunknak, magunkról.

Városi rendezési ügyünk beveződve, kell, hogy annyi hányattatás, bizonytalanság után, a munkásság napjai vegyék kezdetüket. E munkásság azonban oly sokoldalú, sokféle és mind annyira szükséges, hogy az ember azt sem tudja, hol fogjon a kezdethez, mi legyen az, melynek a többiek felett előny adjon, közoktatás ügy, külső és belterület szabályozása, városi utcáink és tereink rendezése, városi világitás, az örökös pocsolyák levezetése, szegényügy, az ezutáni építkezések rendszeresítése, földünk vízmentesítése, iparügyünk határozott rendezése, tanoncz- és cselédügy stb., mind oly ügyek, melyeket mielőbb rendezni égető szükség, mi hiszünk, hogy bármelyikének szükségét városi képviselőnk belátja, és belátva, készségesen fogja tanácsát annak végrehajtására utasítani. — A sok ügyek közül a jelen körülmények között azonban tán egyik sem oly szükséges, oly sürgős, a súlyos viszonyok által parancsolt, mint a város területén és a vá-

ros körül lévő bűzös tócsák levezetése, parancsolja ezt különösen egészségügyünk szomorú állapota, a járvány, mely polgáraink legmunkásabb férfi erőben lévő tagjait pusztítja, áldozatul veszi. — A tanács e napokban megérkezett új mérnökével helyszíni szemlét is tartott, bejárva az egész városnak és kerületének azon helyeit, melyek által a lég fertőzve van, s bizony tudjuk, hogy mérnökönk ez ügyben már munkálkodik is, hogy egyik közelebbi képviselői ülésben kész munkával álljon elő. Az új költségvetésben pedig e célra van felvéve oly összeg, mely ha tán nem is elégséges egészen, de a folyó év munkálataira bőven kifutja a kiadásokat, melyeket ez ügyben létesíteni égető szükség. A néhány hét, mely még szorgos munkaidőül látszik lenni, elégséges az előmunkálatok teljesítésére; ha képviselőnk a tanács költségelőirányzatát, melyet e célra tett, elfogadja, ha Gyulaváros polgárai nem késedelmeskednek adójuk befizetésével, most, midőn a gazdaságat emberek terményeit jó áron értékesítheti, akkor már legközelebb munkához lehet fogni, és eme, városunk egészségügye tekintetében oly szükséges munkálatot meglehetend kezdeni.

A költségelőirányzat már a képviselő kezében van, és bármennyire leszállítottnak látszik is eme munkálat, van gondoskodva arról, hogy a legszükségesebb czélokra az előirányzott összeg elég legyen: — képviselőnk fog függni a módok az eszközöket szolgáltatni, hogy e város ügyében jóakarattal működjen; a t. képviselő biztos lehet, hogy a tanács a munkásság napjait kellőleg fel fogja használni, és a helyet, melyre a város polgárainak bizalma emelé, be fogja tölteni.

Gyulaváros költségelőirányzata 1873. évre.

Bevételek:

I. Mult évi pénztári maradvány mérleg szerént:	1471.84 ^{1/2}
II. Előbbeni évekről aktiv követelések:	782.41 ^{1/2}
III. Földbirtokbéli jövedelem:	
a) szántóföldekből	11331.47
b) kaszálók jövedelméből	2403.58
c) legelőből	1370. —
d) erdőkből	1313. —
e) faiskola jövedelme	154.65
f) földhordó helyiségek és veteményes földekből	155.31
IV. Lábás jóságok utáni jövedelem:	
a) előfogatozásokból	38. —
b) lábás jóságok eladásából	120. —

hittem; — lefestém előtte Georgine felületes, kaczer-, könnyelmű jellemét; s mintegy kifakadó tiltással kértem, hogy anyám emlékére ne gyalázza meg, ily hozzá nem illő, elhamarkodott lépés által.

Másnap este megkaptam levelemre a választ. Atyám röviden, hidegen irt, — élénken hangsúlyozva, hogy tölem oktatást, tanácsot sem nem kér, sem el nem fogad, s tetteire nézve engedélyemet épen nem várja; — s levelét azzal végezte hogy azon esetre, ha a vele együtt léte — mint hiszi — rámnézve terhesnek tartom, egy bankháznál szabad rendelkezésemre, tetemes pénzüsszeget utalványozott.

Atyámnak ily nem várt modoru és tartalmu levele mélyen megrendített, megsemmisített.

Még az nap intézkedtem elutazásomról; nem haza, mert hisz mit kerestem volna én otthon, ezek után? — hanem messze, külföldre, — hol idegenek, nem ismert új emberek közt reméltem, hogy zaklatott szívem csakhamar meg fog törni, le fog roskadni súlyos terhe alatt.

Másnap elutazám. S egy hét múlva — a mint később meghallám — épen félre anyám halála után, — Georgine a tizenhét éves ragyogó hódító, művelt gazdag fiatal leány — megesküdött atyámmal, a negyvenkilenc éves már félig öszbe borult férfival.

Isten oltáránál esküdött szerelmet hűséget, az atyá-nak, — miután egy héttel előbb fia vissza utasította ugyanazokat.....

(Folytatása következik.)

V. Haszonbérbe adott köz- és iparépületekből:

a) lakházak bérletéből	1727.70
b) vágóhid jövedelme	199.63

VI. Községi jogok utáni jövedelem:

a) városi félelvi korcsmáltatásból	458. —
b) vadászati jog bérletéből	245. —

VII. Ipar és szerencse vállalatok utáni jövedelem:

a) téglaelégetés, vályogvetés és földhordásból	124.31
b) téglatermelésből	—
c) fogyasztási adó bérletéből	715. —

VIII. Tökésített pénzek utáni jövedelem

a) nemzeti kölcsön-kötvény után	60.50
b) szegények pénztárából	—
c) szegények földje jövedelméből	—
d) az árva pénztár 6. kamatjából	903.88
e) büntetés pénzekből	—
f) nád-váltási tőke után	226. —

IX. Átmenőleges jövedelem.

X. Kölcsön felvételből jövedelem:

a) a lakosságnak 186 ^{3/4} . évben kölcsön kiosztott gabonaneműek részletes visszafizetéséből	1312.98
XI. Községi adóhátralékból:	17444.2 ^{1/2}

XII. Különfélékből:

a) mérték hitelesítésből	31.77
b) lakosítási díjakból	57. —
c) gazdátlan jóságok élelmezéséből	41.30
d) dob használatából	25.27
e) haszonvehetlen ingóságok eladásából	—
f) honvéd-tiszti szállások lakbérének megtérítéséből	1876.19
g) megyei hidak javításából	125.81
h) ménlovak élelmezéséből	353.90
i) tolonczok élelmezéséből	78. 6
k) a téglatermelő pénztárból	3385.21
Összesen	48531.80 ^{1/2}

Kiadások:

I. Mult évi pénztári hiány:	—
II. Mult évi szenvedő pénztári tartozás:	
a) Csorvás kielégítésére	—
b) inségi kölcsönök törlesztésére	—
c) nád-váltási tőkére	2100. —
d) földvételei alaptőkére	—
III. Földbirtokosok kiadások:	
a) országos adóra	2279.64
b) egyenérték illetékre	635.73
c) favágásra	177.20
d) faiskolára	417.87
e) erdő-gyarapításra	245. —
f) kaszálókra	295. —
IV. Lábás jóságokra:	
a) lóvétele	500. —
b) lábás jóságok élelmezésére	1078.40
c) lóvasalásra	—
V. Községi épületek kiadások:	
a) a városi épületek javítása- s tisztogatására	1343.50
b) városi épületeknek és takarmánynak tűz elleni biztosítására	104.42
VI. Községi jogokat terhelő:	—
VII. Ipar és szerencse vállalatokra:	
a) fogyasztási adókezelésre	—
b) téglaelégetésre	—
VIII. Szendvedő tartozások visszatérítésére s kamataira:	
a) szegények pénztárának egy évi kamatra	63. —
b) a magyar föld-hitelintézetből kölcsönzött 1000 frt részletes törlesztésére	67.50
c) Inségi kölcsön-hátralék végleges törlesztésére és kamataira	—
IX. Hivatali- és szolgazemélyzetre:	
a) hivatalnokok készpénz-fizetése	10457.50
b) szolga-zemélyzet készpénz-fizetésére	4120. —
c) cselédség ruházata	1153.20
d) napi díjak és utazási költségekre	300. —
X. Hivatali szükségletekre:	
a) irodai eszközökre	300.97
b) nyomtatványok- és könyvkötő munkálatokra	393.45
c) világitás és fűtésre	1284.20
d) hirdapokra	63. —
e) posta-díjakra s bélyegekre	40. —
VI. Gazdasági eszközök és leltári cikkek:	862. 8
XII. Árva vagyonok kezelésére:	
XIII. Egyházi s nevelési ügyre:	
a) a rajztanító fizetésére, iskolai szeretek és felekezeti iskolák fűtésére	1752.26 ^{1/2}
XIV. Rend- és közbiztonsági eszközökre	

a) Belcsatornák, utak és járdákra	13782. —
b) tüzőtő eszközökre	200. —
c) országutak melletti ültetvényekre	10. —
d) kutakra	58. —
e) közös torony órára	40. —
f) vízmentő gátak készítésére	500. —
g) a fővényesi birtok véd-gátjának újbóli építésére	800. —
h) oláh-réti véd-gát építésére	1000. —
i) élővíz csatornára	200. —
k) zsilip készítésre	—
l) határbeli csatornák készítésére	—
m) kigyósi vadvizek csatornájára	—
XV. Átmenőleges kiadások	—
XVI. Különfélékre:	
a) a honvéd-tiszti szállások bérletére	2550. —
b) távirat-költségek pótlására	—
c) ápolda helyiségek fűtésére	—
d) előfogatozásra	697.50
e) vágóhid bérletére	40. —
f) földvételei alaptőke	—
g) honvéd-laktanya pénztárnak	1328.22
h) kórházi költségekre	500. —
i) tolonczok élelmezésére	90.58
k) koldusok ellátására	2000. —
l) cholera-járvány meggátolására	2500. —
m) szerb tövis irtására	200. —
n) rendőrök fegyverzetére	345. —
o) ápolda kibővítésére	2000. —
XVII. Előre nem láthatókra	1500. —
Összesen	60375.22 ^{1/2}

Összehasonlítás:

az összes kiadás	60375.22 ^{1/2}
az összes bevétel	48531.80 ^{1/2}
mutatkozik hiány	11843.42

mely hiány városi adópótlékkal lévén fedezendő, miután az ezen pótlékkal megterhelhető államadó 81,359 frt 31 kr-ra megy, erre a hiányt felosztván, esik egy államadó forintra 15 kr., azaz tizenöt krajczár osztrák értékben,
Kelt Gyulán, az 1873. évi augusztus 1-ső napján tartott tanácsülésből.

Kiss Mihály
jegyző.

„Emlékezzünk régiékről.“

Az 1872. évi 34. számú „Békés“ vezércikkének egyik bekezdése így szól: „A jótékonyág gyakorlása, — legrendezettebb társadalmi viszonyok mellett is mindig lesznek egyes szerencsétlenek, sorsüldözöttek, kik felebarátai szeretetünk tényeire szorulnak; lesznek különösen gyámolítást és segélyt joggal igénylő özvegyek és árvák, mindezeket jó tanács- és buzdítással, a lehetőségig anyagi segélyvel támogatni — — a szabadkőművesek egyik legszebb és szakadatlan foglalkozása.“

Ezen sorok megjelenése óta tiz hónap forgott le.

Mivel azt tartom, hogy nem csak egy férfiakból álló testület, hanem még egyes férfiu nyilatkozatának is egyenlő értékűnek kell lennie magával a tettel, vagy is a nyilatkozatot szükségképen követnie kell a tettek: olylyá vettem az idézett sorokat, mintha egy gyengéd segélyező kezét láttam volna kinyulni „rendezetlen társadalmi viszonyaink“ felé; ugy tetszett, mintha a „szerencsétlen, sorsüldözötte, özvegy, árva“ kifejezések értelmüket vesztették volna; ugy éreztem, mintha a kétes jövőtől még saját magamat is kevésbé kellett volna féltennem.

Hogy ily érzelmek mellett a szabadkőművesek társulata megalakulásának örültem, hogy tagjainak kitartást, magának a társulatnak felvirágzást, tettei után áldást és állandóságot kívántam, igen természetes.

De mondom, hogy azon sorok megjelenése óta tiz hónap forgott le.

Tiz hónap óta nagy dolog történt: a cholera megunta a bujkálást, nyíltan fellépett közöttünk, halomra ver bennünket. Mintha egyenesen a szabadkőművesek szövetségese volna, ime tért teremt tevékenységüknek; alkalmat nyújt jótékonyáguknak; sürgeti utbaigazításukat, tanácsukat; oltalmuk alá helyezi a szerencsétleneket, özvegyeket, árvákat; módot nyújt a kétkedőknek, hogy a szabadkőművesek „szép feladatát“ megismerjék, iránta tiszteletre és hálára ébredjenek.

Avagy talán minden rendén történik a szabadkőművesek nélkül is? A kinek füle van a hallásra, minden Istenáldta nap hall-

szerelemért legfőbb csak szives barátságot ajánlatok.

— Tehát ön visszautasítja, megveti szerelmemet?! — kiáltott fel, hevesen szakítva ki kezét az enyimből; — szemem nem sirtak már többé, hanem szikráztak, lángoltak, oly kékes fényel: mint a haragvó tenger habjai, villanyos nyári éjszakán, — vagy mint a furiák szenvedélye a gehena máglyáin; — ön szerelmemért barátságot ajánl, ... de nekem nem kell az, mint önnek nem kellett az ön szerelmem ... Szívemmel, szerelmemmel egy érdemesebbet fogok boldogítani tehát ki azt megosztani, s viszonzni fogja! ... Olvasa ön! — s ezzel kebléből egy vékony levél csomagot vett ki, s azt asztalomra dobva, egy büszkén lenéző tekintettel, és gúnyos kacajjal távozott.

Szemeim a levelekre tapadtak, melyeken rögtön atyám írását ismerem meg.

Izgatottan, hevesen dobogó szívvel bontám fel, és olvastam át újra, meg újra mindeniket; — azt hittem álmodom, — vagy hogy a lázas képzelem ingerkedik velem; — s aztán reszketve koltem fel az asztaltól s tántorogtam Georgine szobája felé. ... Azt hittem meg kell örülnöm!

A leveleket atyám írta, és küldé Georginehoz; s az utolsóban imádászerű forró szerelmem hangján, atyjától, és tőle kezét kérte meg.

Georgine szobáját belülről bezárva találtam; még hitt komornája azt mondta, hogy pár percel előbb étálni ment.

Ingadozva tértem vissza szobámba; — s leültem és irtam atyámnak izgatottan, hevesen, s talán a tiszteletről megfélekedve gorombán is.

Felhozta mindent, mivel szándékáról leverhetni

hatja, hogy a hatóságok csak rendelnek, de végre nem hajtanak; hogy a papok a betegek- és megholtaktól minden kitelhető módon őrizkednek; hogy az orvosok a konyhából kiabálnak be a betegre s írják az orvosságot azon baj ellen, a melyet közelebről nem is láttak. Én hiszem, hogy mind-ebben sok a nagyítás; de hiszem azt is, hogy a nád szél nélkül nem inog; hiszem tehát azt is, hogy a hatóságok, papok és orvosok tevékenysége mellett még a szabadkőmivesek is igen elkelne.

Avagy a „szakadatlan“ kifejezés csak magára a „szép feladat“ra s nem egyszerűs mind a szép feladat szép megoldására is vonatkozik?

Komoly férfiakról komoly dologban hitvány szójátékok nem teszek fel.

Avagy még gyenge a társulat arra, hogy „anyagi segélyvel támogasson“?

A községek rendelkezésre bocsátják az anyagot. Csupán értelmes és odaadó személyes szolgálatra van szükség, különösen pedig felvilágosításra és tanácsra a butasággal szemben, tehát éppen arra, a mire említett cikk szerint a szabadkőmivesek törekednek.

Avagy ugy is „szakadatlan“ működnek a szabadkőmivesek, csak hogy nem ütik dobra?

Megengedem. Adja Isten! De híjába, már mi csak azt tartjuk, hogy a jót is ki-kaparja ám a tyúk is; azt meg látjuk, hogy a szabadkőmivesek áldás-vertéséből a mi tyúkaink maig még semmit sem kapartak ki. Pedig nagyon kár. Én, mint a szabadkőmivesség megirt feladatának tisztelője, igen óhajtanám, hogy azt a jó értelemben vett népszerűséget, a melyet egyik-másik hivatalos személy éppen most pazar kézzel szőrogat, a szabadkőmivesség humanisticus segély-nyújtása nyomán mind felszedné, az emberek bizalmát maga felé fordítaná, ez által kitűzött céljának elérését megkönnyítene s tetteleg mutatná meg, hogy nincs igaz a Bártol J. urnak, a midőn a szabadkőmivesek ellen így idéz: „a legtöbb testvér a páholyon kívül tovább semmiről sem aggódik. — Ők szabadkőmivesek, az asztalnál jóízűen lakomáznak s így minden jól van.“

A csabai növevelde.

Számtalan pedagógusok fásáztották már a laikusok esztét, a női nevelétsről irt beható ismeretekben bővelkedő műveikkel, felfogatni akarván velők a női nevelés magas céljait, erős ocséttel festvén e magas célnak megfelelő nemes eszközök miképen való használatát. Igen sokat polemizáltak e felett széles ismeretű szakemberek, de nem hiszem, hogy a toll-harcz heve által csak egy is elkapatta volna magát annyira, hogy a nyilvános növeveldek czélzserűségét, vagyis inkább fontosságát kétségbe vonta volna.

Mióta a nő-emancipáció eszméje az egész világ gyökeret vert, s különösen mióta annak agitatorai sorába a világ első bölcsésze John Stuart Mill állott, ki egy nem rég megjelent művében ugyancsak erős iteszi bonczkezelés alá vette e kérdést, bebizonyítani törekedvén a nőknek a férfakkal való egyenlőségét, mondom különösen ez idő óta e kérdés előrendű társadalmi fontosságú kérdéssé vált. Szomorú és leverő tehát hallanunk, hogy Csaba városában, ez anyagi javakban oly dús városban, az egyesek e téren kifejtett buzgalma majdnem hajótörést szenved a részvétlenség zátonyán. S a most öszkor életbe léptetni szándékolt növevelde elhalasztatott. E kérdés részletezését csak a jövő számban szándékozunk, most csakis általánosan, vagyis felsőbb társadalmi szempontból akarunk hozzászólnani.

Eltekintve a nő emancipáció agitatorainak meddő szelátségeitől, ha e kérdést feltenném: „mi a nőnek legnemesebb, legmagasabb hivatása? Ugy hiszem, hogy azon választ nyerném, hogy a gyermek-nevelés. Ha újra azon kérdést tenném fel: „képes-e ezen nemes, ezen magas szelátságot nélkül egy egy classikái, mind realis ismeretek nélküli nő a kor igényei szerint megfelelni? Azt hiszem, minden értelmes ember azt felelendő rá, hogy nem! Ezek után tehát egy egyszerű logikai idom, egy feltételes eszlet által lehozható azon alapigazság, hogy csakis művelt nő felelhet meg igazán a női kötelességnek. Már pedig én Istenem, tehetné-e valaki lelkiismeret furdalás nélkül, hogy a mi

hölgyeinkre általánosan (tisztelt a kivételeknek) elmondja, hogy műveltek. De nem hiszem ismét hogy volna oly rozslékü ember, ki ezen bajnak okát a nőkben keresné. Ha a bajt az eredeti kuforrásba visszük vissza, ugy nevelés-ügyünk lazasága mellett egyedül az előjárók ez ügy iránti részvétlenségét, sujthatja a fenne említett vád. Pedig e vádnak igen nagy erkölcsi sulya van!

A sajtónak örökké szent kötelessége marad minden lehető eszközt megragadni, mely által a köz-művelődésre befolyást gyakorolható egyéneket, legyének azok bárminő állásnak, kötelességükre figyelmeztesse, és mint egy erkölcsi tükör gyanánt szolgáljon, mely hízélség nélkül mutassa meg a hiu nőnek az arcz redőit, a haj szürkülését. Ezen kötelesség érzete készítetett engem jelen cikk megírására. Tudom azt is, hogy a sajtónak joga, quasi kötelessége, a bünt saját fészkeben felkeresni, nem azért, hogy itéletet mondjon, de azért, hogy javítson.

Mert tekintünk csak belé a tükörbe! Miből áll nálunk az ugynevezett női nevelés? Kezdjük csak elején. A csecsemő gyermek lesz, a szülők beküldik az ovodába, (hogy az ottan kifejtett hibás rendszer, mely hatással bír a fogékony gyermek észre, az nem tartozik jelen cikkem keretébe). Onnan kikerülve, az elemi iskolába megy. Itt az egyes tudományok elemeivel, alphabettájával ismerkedik meg, mely legjobb esetben is csak arra szolgálhat, hogy a majdan szerzendő tudományos képzettségnek alapja legyen, de sohasem arra, hogy azzal valaki az életbe, már t. i. a művelt társaskörű életbe léphessen. Pedig ugy történik. Minden széptani képezetés nélkül lép be abba, hazájának irodalmát, történetét, a költészetet, a lélektan, logikát, bölcsészettant, még szerencse, ha végleg is ismeri. Miért? Mert nincs alkalma, nincs mód adva neki ezen ismeretek megszerzésére. Nincs iskola! Nincs növevelde! Hanem rendszeren egy gouvernante vezetése mellett, ki csak is a francia nyelvnek van olyan-amilyen birtokában, lesz hajadonná. A széptani ismeretek hiánya azon természetes következményt vonja maga után, hogy nem tudja megkülönböztetni a valódi gyöngyöket, Vörösmarty, Arany, Petőfi, Tompa műveit! A csillogó álgyöngyöktől Dumas vagy plane Kock Pál műveitől, s így inkább az utóbbiakét választja olvasmányul, melyek erkölcs és izlesrontó hatása mily sivárrá teszi a különben termékeny, érzelmelt női kebelt, az itélő tehetség e magas emberi tulajdon, mely határozott kérésre vannak, azt épen e lap hasábjain ezeltől néhány évvel Horváth János ur a csabai gymnasium derék igazgatója fejtegette egy hosszas szép cikkben (melynek elolvasását nem tudom eléggé ajánlani megének bármely hölgyének).

A hajadonból anya lesz. Az anya — de hisz ezt már fentebb jeleztem. Minek ismétlés által a képet még feketébbre festeni, elég gyászos színű az ugy is.

Csak azon fájdalomnak adok még kifejezést, hogy Csabán, ahol a bormérésnek és az igazságszolgáltatásnak oly fényes palotája van, a női nevelésnek egy szerény, kicsiny laka sincs.

(Folytatása köv.)

Levelzés.

Szarvas, augusztus 5. 1873.

A „Békes“ 31-ik számában e czim alatt: „Mikor intézkedjünk a cholera ellen?“ megjelent cikkre nem mulasztom el némi megjegyzést tenni; — e cikk azt akarja bebizonyítani, hogy a cholera nem tekintetik még most sem oly nagy bajnak, mint a milyen az valóban, és ezen következtetést az általam előbb tett, a cholera elleni intézkedésekre vonatkozó közleményemből vonja ki — ugy okoskodván, „hogy minden óvintézkedés nem kellő időben, de már csak akkor tetetnek, midőn az ellenség házukba tört;“ — itt téved a tisztelt cikkíró ur, mert járásom községeiben, a csapadék vizek lecsapolása, udvarainknak a trágya és szemétdomboktól kitisztítása, éretlen gyümölcs árulása stb. már a cholera fellépte előtt rendes körülmények közt is eszközöltetett; s merem állítani, hogy járásomban, s különösen Szarvason, — hol közvetlen felügyeletet gyakorolhatok — az egészségi-rendőrség, a legszigorubbán gyakorlatotott s vitetett a lehetőségig keresztül e járvány uralkodása előtt is, pedig tessék elhinni, hogy ezt a mi viszonyaink között keresztülvinni nem könnyű feladat, mert az illetén hatósági intézkedések még a miveltebb osztálynál is rossz szemmel nézetnek, s a rosszul értelmezett egyéni jog megsértésének tekintetnek; a rendőrhatalósági intézkedés azonban

nem terjeszkedhet annyira, hogy a lakosok árnyékcsékek építésére is köteleztesse; ez uram hatóságilag kivihetetlen, s csak ugy érhetik el, ha népünk annak szükségét önmaga belátandja.

Ez alkalommal nem tartom feleslegesnek a járványra vonatkozólag is, ennek járásomban 8 hét óta dühöngése alatt tett észleleteimet pár sorban közöletenni; több figyelemre méltó körülmény fordult elő, melyek arról tesznek tanubizonyoságot, „hogy jó eme veszedelmes, mondhatni rémitő bajnak ellenségét: a piszokban, mocsárban, rendetlen életmódban“ stb. keresni, s azokat irtani; de a tapasztalat azt bizonyítja, miszerint a lényegében ismeretlen bajnak tulajdonképeni fészke még is aligha ezekben keresendő.

Ugyanis járásomban a cholera június hó első napjaiban ütven ki, Szarvason megbetegedett augusztus 4-ig 1499, meghalt 750, Szt. Andráson megbetegedett 60, meghalt 27, Öcsödön megbetegedett 134, meghalt 49.

Már most nézzük, hogy vajjon Szt. András, hol járvány nem is volt s csak szórványosan jelentkezett e baj — akár fekérsé, akár a község tisztasága, akár lakosainak rendezebb életmódja által előnyösebb helyzetben volt- vagy van-e mint Szarvas vagy Öcsöd? határozottan mondatom hogy nem, sőt Szarvast e tekintetben előbbre kell helyeznem.

De veszem magát Szarvast, itt e betegség kezdetén a város egyik legtisztább részében a legjobb, a legrendesebb anyagi viszonyok között levő családoknál kezdődött, és sorba terjedt egyik városrészről a másikba; hogy történhetett mégis, hogy a külön városrészt e néven: „Krákkó“ — képező, mintegy 500 tagból álló czigányság között pedig ezen osztály a nép legszegényebbjeiből s hozzá a legrendetlenebb életmódu egyénekből áll; földalatti putrikban tizen, s többen laknak — összeszennsfolva — egy szobának sem nevezhető helyiségben; sem magukat, sem lakhelyüket köztudomású tény, hogy nem igen szellőztetik s tisztítják, zöld gyümölcsöt, ugorkát akkor nem esznek, ha nincs; pocsolójában fürdenek a rajkók, haskötőt sem használnak stb.; mindezek dacára — nem tudom másutt, de Szarvason és járásom többi községeiben — egy eset sem fordult elő, honnan van ez? mig az uri, izraelita, iparos osztályból, kik rendezebb életmódot gyakorolnak s jobb anyagi viszonyok között vannak, aránylag erősen kiszedte áldozatait. Továbbá az sem áll, hogy a legszegényebb osztály lakosokat bánatán leginkább; természetes, hogy ezek adják a legnagyobb számot, mert sokkal többen vannak, mint a va-gyonos osztálybeliek, de ha az arányt felállítjuk, azt hiszem — sőt Szarvason mondatom, hogy aránylag többet vitt el a jómódú, uintszegényebb munkás osztályból.

Végül örömmel jegyzem meg, hogy a kolera ugy Szarvason, mint Öcsödön járvány-jellegét majdnem egészen elveszté, mig ellenben ismét a váltóláz és vérhas kezd fenyegetőleg fellépni.

Salacz Ferencz.

Ujdonságok.

— Az aradi pénzügyigazgatóság az adók kényszerbehajtását beszüntette ugyan, de felhívta a városi tanácsot, hogy mindent elkövesse arra nézve, hogy az az adózók által önkényt befizetés-sék: a befizetett összegekről hetenként az adóhivatalok utján kimutatás leend a pénzügyigazgatóság-hoz betérjesztve, — figyelmeztetjük városunk adófizetőit, jelenleg, miután terményeiket is értékesíthetik, hogy adójuk befizetésével ne késlekedjenek, és igyekezzenek önmagukat a végrehajtás kellemetlenségétől megkímélni.

— A város által a szállók között felállított járvány-kórház nem lévén képes a betegek befogadására, miután erre helyiséget nem kaphatott, fasátorokat kelle bérelnie a betegek elhelyezésére.

— Halálozások. Vresitz János a Wenckheim grófok egykori nevelője e hó 4-én végelegyengülésben elhunyt élte 84-ik évében. — Dede Jánosné-Szakács Julkánna élte 60-ik évében szinte végelegyengülésben. — Blauhor Alajos megyei iktató e hó 6-án a járvány áldozata lett férjkorra 40. évében. — Békesen pedig néhai Vetszy Józsefné, szül. Bálintfy Terézia hunyt el élte 70-ik évében szinte e hó 6-án. Nyugodjanak poraik emlékeztüntől kísérve a feltámadásig békében.

— Megyénkben a járvány kezdetétől augusztus 3-ig 3122 egyén gyógyult meg, 2814 pedig meghalt; eme szám a lakosságnak 1 1/2 százalékát teszi.

— Városházi hivatal helyiségünket egészen renoválják belülről, és hihetőleg e hét közepe felé készen is lesznek. — Erre bizony szükség is volt, mert biz azt az idő fogva meglehetősen lenyuzta 12 év alatt.

— A járvány miatt a honvédek gyakorlatra behívása is felfüggesztetett, s nagyon hihető, hogy az ösi csapat összpontosítások az idén végkép elfognak maradni.

— A gyulai róm. kath. egyház lelkeszo nsgos Göndöcs Benedek apát ur valószínűleg e hó közepén foglalja el új plébániáját. — Hozza Isten kö-rünkbe!!

— Egy szőlőtő látható Szegeden egy ottani polgár kertjében. Nem kevesebb, mint 1743 fűrt van rajta. Sok szőlős vidéken annak épen 1743-ad része is egy szőlőtökén, vigasztaló volna.

— A francia kormány az osztrák magyar birodalom katona-méntepeinek szemrevéltését s a nyerendő tapasztalatoknak hasznosítását földatálul kitűzven; a Magyarországon létező katonai mén-lótelepeknek megszemléltetése végett a magyar királyi közigazgatási miniszteriumhoz kérelemmel járult, mely megkeresését a franciaországi kormány-nak miniszteriumunk előzékeny készséggel viszonzván; augusztus 3-án Franciaország küldöttei Sellieux főfelügyelő és titkárja Cremieux ur, ki egyuttal zsurnaliszta, az esti vonattal Verseczre érkeztek a magyar kir. ménlőtelep megvizsgálá-sa végett. A kormány részéről előlegesen értesít-tett ménlőtelep parancsnok Reimann cs. kir. száza-dos disz-egyen ruhában az indóházban fogadta az érkező francia urakat s a városba bekísérte.

— Mint a „Szegedi hiradó“ értesít: az alföldi tanító-egylet mult vasárnap tartott rendki-vüli közgyűlésén elfogadta a kormány által kívánt címvaltoztatást, ami ellen ama lap egyik régi tan-ügyi munkatársa oly erőlyesen harcolt. Az új cím: „Békes-Csongrád megyei tanító-egylet.“ — Ohajt-juk, hogy a jóslatok, melyeket nevezett munkatá-rsa ennek megtörténte esetére mondott, be ne következzenek s e derék, munkás egylet az új címnek is oly tekintélyt szerezzen, milyennel a régi birt. A címvaltoztatás, melyet a választmány javasolt, meglehetősen hidegséggel, de ellentmondás nélkül fogadtatott el. Pedig ugy tudjuk, hogy volt oppozíció, de ez a kenyértörés idején létének nem adta jelét.

— Pékjeink tekintetében ebben a koleras világban kiválóan öröndetes helyzetben vagyunk; e héten ugyanis süteményök majd mindennap ke-letlen sületlen bocskor izü volt; ugylátszik, hogy a harmonia köztük helyreállt és nem a kitünő, ha-nem hanyag egészség-rontó sütemény készítésbe akarnak brüllirozni. Attól tartunk azonban, hogy élvezhetlen süteményök valahogy a kapitányi hiva-tal gomrába kerül, az pedig valószínűleg meg-rángatja zselüket.

— A gyulai nyilvános iskolai muze-um következő tárgyakkal gyarapodott: Zabolai Császár Ferenc Szarvason f. é. VI. fótanodai osztályt végzett hazánkfia I-ső Ferdinand magyar király 1546-ik ezüst obolusát, — Kémery László Békesen szinte VI. fótanodai osztályt végzett gyulai hazánkfia Magyar- és Erdélyország 1773-ban Kalocsán nyomtatott Verböczy-féle hármastörvény-könyvet; — Hegyvári Károly helybeli bádogos-mester a Vereingte Ofner-Pester Zeitung 1835-ik évi 20-ik ép számbját, melyben I-ső Ferenc utolsó római, utóbb osztrák császár és magyar király-nak márczius 2-án közbejött halála hirul tétetett; Végre Szita Sándor ur a Kolosvár és Torda kö-zötti „Felle“ nevű hegység 14 font sulyú nagyobb-szerű gömbalakú természetes köterményét, a kolosvári vaspályán — sziveskedtek ajándékozni.

Figyelmeztetés.

A „Sarkadvidéki takarékpénztár egylet“ t. cz. részvényesei tiszteletteljesen figyelmeztetnek, miszerint részvényeik után az 1-ső részlet befizetésének határideje augusztus 1 sővel hivatkozással a hirlapok utján 3-szori törvényes meghirdetésre, — le-telt s a szabályok értelmében a törvényes 4 heti határidő szeptember 1-sőig ezennel ujfennut kitűzetik.

A befizetések még mindég elfogadhatnak minden kedd és pénteki nap délelőtti 9 órától déli 12 óráig az intézet irodájában.

Kelt Sarkadon augusztus 1-én 1873.

Az igazgató választmány nevében:

Püspöki Alajos
takarékpénztári igazgató.

Értesítés.

Ezennel értesitem azon néptanító urakat, kik a bécsi világiállításhoz felutazni ohajtának, hogy a tisztai s vágólyvi vasutak igazgatóságától, ha ezekhez folyamodnak, s a közoktatási miniszteriumtól ezen utazásra igazolványt mutatnak elő, 50% díjelengedé-ben fognak részesülni, egyéb vasutak ily kedvezményt nem adnak. Mit az illetőknek szintén tudomására hozni kívántam.

Kelt Szegeden, 1873. évi augusztus 7-én.

Vadász Manó

Békés Csongrád megyék tanfelügyelője.

Szarvasi újdonságok (Augusztus 6. 1873.)

A szarvasi főiskolában 1873-ik évben beírt tanuló közül, az ezen tanodában létező két legnagyobb ösztöndíjt következők nyerték el: — és pedig a „Jettim“-felét, Tessényi Pál, Svábi Lajos, Haviár Lajos — a „Teleki-Roth Johanna“-felét pedig Beck Otto, Becht Henrik, Hojtsi Gida, Gólián Samu, Krajcsovic Samu, Veres Imre.

Öngyilkosság Sonkoly János városunkbeli telkes gazda neje a cholera-ban elhunyt — neje halála annyira szíven fektült — hogy e miatti bujában felakasztotta magát. — Béke az elhunytak.

Nagy feltűnést okozott tegnap délelőtt a kis pincerekhez szokott szemeknek egy szokatlan nagyságu komondor futkározása a temetőhöz vezető egyik utcán — mely hihetőleg gazdáját vesztve az után szimatolt.

A kender áztatás a járvány tartamára városunk határában szigorú büntetési terhe alatt betiltatik.

A gyomai vásár megtartása az uralgó járvány miatt betiltatik.

A kormány által kinevezett járvány biztos dr. Kátay Gábor ur m. hó 30-án városunkba megérkezett — és itten — nagy meglepéssel vette tudomásul a járvány elfojtására tett összes intézkedéseket, felhívta a járvány bizottságot, a hozott

intézkedések folytatására, mely által remélhető lesz a járvány elfojtása. — Járvány biztos ur másnap körünkől elutazott.

Érdekes párbeszédet hallottunk az elmúlt napokban, a midőn is két éltes asszonyság találkozott egymással, s köztük következő párbeszéd folyt: tehát mi ketten 163 évesek vagyunk, a halál úgy látszik, hogy vagy nem tud rólunk semmit, vagy végkép megfeledkezett rólunk. Csenedesebben beszéljen komámasszony mondá a másik, mert bizony még rajta vesztethünk.

A cholera ellen igen hathatós szernek bizonyult be Édes Vincze tarjani ref. lelkész urnak a „Honban“ is ajánlt gyógyszer — városunk minden házában megtalálható ez, mert számtalan beteg lakostársunk köszönheti ennek egészsége visszanyerését — ezen szerrel a beteg rövid idő alatt segíteni lehet — mert a bevett gyógyszerrel a hányáskezelés — görcs — azonnal elmúlik, a beteg ezután rövid — hosszabb ideigtartó álomba merül; — a tapasztalás már megmutatta hogy a beteg töle kivétel nélkül mind jobban lett.

Városunkban a felállítandó II-ik gyógyszer-tár épületén erősen dolgoznak — ezen gyógytári épület a csizmadia utcában leendő, — felkérjük az előjáróságot, miszerint a közönség kényelme tekintetéből ezen utcát elejétől végig padlóval elláttatni sziveskedjenek.

Piaczi árjegyzék. Augusztus 1-én tartott heti piacon következő árak jegyeztettek fel: tisztabuzának pozsonyi mérője 5 f. 50 kr. kétszeresnek p. m. 4 frt 80 kr. árpának p. m. 2 frt 50 kr. kukoricának p. m. 5 frt 50 kr. zabnak p. m. 1 frt 50 kr. kölesnek p. m. 2 frt 50 kr. egy mázsa szalonna 32 frt egy font szalonna 40 kr. egy iteze disznósír 50 kr. egy font disznóhsús 28 kr. egy font marhahús 24 kr. egy font só 7 kr. egy mázsa széna 1 frt, egy mázsa szalma 70 kr.

A cholera járvány városunkban folyton szedi áldozatait — az eddig elhunytak száma 764.

Három héttel ez előtt városunk kórházából, az orvosi látlelet szerint erőszakos halállal kimúlt név nélküli hulla temettetett el, a kit gazdája tányáján felakasztva találtak. — Mint halljuk ezen

egyén neve Szklenár Nagy Pál városunkbeli telkes gazdának Pál fia volt, a ki nevezett helyen cseléd minőségben alkalmazva volt.

Gazdaszat ipar és kereskedelem.

A nemzetközi termény- és gabonavásár Bécsben augusztus 6-án nyitott meg. 1500 résztvevő jelent meg. Elnökké Uhl (Bécsből), jegyzővé Strasser (Pestről) választották meg. A bécsi börzeelőjáróság nevében Leinkauf jelentést tesz az aratás eredményéről Ausztria-Magyarországon; e szerint Magyarországon 3—4 millió mérővel kevesebb a termés az átlagosan mutatkozó eredményénél. Lajthán tul a buzában jó középtermés mutatkozik, azonban a rozs a Lajthán tul 10 millió és Magyarországon 6 millió mérővel kevesebb, összesen 16—17 millióval csekélyebb az eredmény a középtermésnél. Árpá és zab jó középtermés eredményeztek mind két részben. Ausztria-Magyarország kiviteli képességét 4 millió mérő buzára és 6—7 millió mérő árpára becsülik: míg a rozs tekintetében nevezetes bevételre leendő szükség. — Miatán Bajorország, Württemberg és Éjszak-Németország képviselői az ottani, — általában véve kevésbé kedvező aratásról tettek jelentést, egyhangul határozatba ment, hogy Bécsben minden év augusztus havában nemzetközi terményvásár léteszen tartandó, és a bécsi gabonabörze elnöksége megbízott, hogy a jövő évig ideiglenesen egy nemzetközi bizottságot állítson fel, melyben a continens minden országa képviselve legyen. Ezen bizottsághoz lesznek aztán tanácskozás végett utasítandók a szállítási ügyre és az üzleti gyakorlatra vonatkozólag beérkezendő összes indítványok.

Az aratás eredménye. Hajnik János, kiküldött miniszter, biztos a közigazgatási miniszterhez az aratás eredményéről a következő jelentést terjesztette elő:

Mult hó 5-én kelt 30,374. számú kegyes megbízása folytán az ezen évi gabonatermés eredményé-

nek constatirozása végett kedves hazánk főleg gabona termő vidékeit bejárva — van szerencsém legalázatosabb jelentésemet e következőkben mély tisztelettel előterjeszteni:

Az 1/2 alatt ide mellékelt rövid kivonatos vázlat egybe foglalt tartalmából azon sajnós tény tűnik elő, miszerint az összes eredmény a középserűn jóval alább maradt, és az aratás közvetlen megkezdése előtt sokak által táplált optimistius remények jó részben meghiúsultnak mondhatók.

Egyes megyék, és vidékek szerint — közben-közben feltalálható okszerűbb gazdálkodási rendszert követő biztokterületek kivételével — az ideiki gabonatermés eredménye mind minőség tekintetében jóformán silánynak mondható, és ezen sajnósan tapasztalt ténynek főokául — különösen a rozsnál, a késői fagyokat; a buzánál a már mult őszzel mutatkozott, és a májusi — többnyire észlelésben változatos — kedvezőtlen időjárás által tetemesen istáptolt rozsdá bajt lehet tekinteni.

A termés kipuhatólása érdemében észlelteim országunk fő gabonatermelő megyéire terjeszkedtek, 22 megye területeit személyesen megsejmeltem, 11 megye területeire nézve hiteles források után a legilletékesb tudósításokat használván.

(Vége következik.)

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő
Dobay János.

B.-Gyulán, Schweitzer Antal vaskereskedésében egy tanuló felvétetik. 99) 1-3

A helybeli izr. hitközség tulajdonát képező egy járandóság szabad kézből eladó.

Ertekezhetni a hitközség elnöke Silberstein Józseffel. 190) 1-3

HIRDETÉSEK.

The „Little Wanzer“ kitünő jóságának tapasztalt amerikai kettősen tűző hajó- kézi-varrógépe

kéz- és lábajtással

egyszerű szerkezettel, könnyen betanítva és a belromladozástól mentesítve.

Nagy-Britanniában több mint 50,000 ily gép van használatban családoknál, és a királyi közoktatási bizottságy által Ithon 7000 iskolájában alkalmazásul választva.

Mutatványok és varrásminták ingyen.

Eladási helyiség: Neuerwall 65.

HAMBURG, Oppenheimer-féle ház.

Szerződött szállítói

R. M. WANZER & Comp.

varrógépeknek: Doubleday, Son & Comp.

Ügynökök kerestetnek Magyar- és Németország főbb helyein. Főraktár Gyula városa és Békésmegyére: Kálmán Zsigmond férfi-ruha raktára által Gyulán, elvállalva, hol értesítések készsége adnak.

Mutatványok, varrásminták és oktatás ingyen.

Varrógépek tökéletes javítását elfogadja Gyulán HERBERTH ALAJOS, kezeskedve azok használhatóságáról.

CHOLERA ELLEN.

CHOLERA ELLEN.

ÉLET-ITAL,

97) 3-3

kitünő háziszer

váltó- és moesár, bél- és gyomorgöres, epeinger, hányás, tengeri betegség, vizelet-szorulás, álmatlanság, stb. ellen.

Ára egy nagy üvegnek 65 kr., kisebb 50 kr.

SÓs-borszesz

mint háziszer.

Mr. William Lee utasítása szerint. Gyors hatást eszközöl: Rheuma, csúz, szagatás, fagyás, fog-, fej- és fültajdalmak, szemgyulladás, rákfekély, benuások stb. stb. ellen; sőt fogtisztító szerül is igen ajánlható, mennyiben a fogak fényét elősegíti, a foghúst erősíti, és a száj tiszta szagtalan ízt nyer a szesz elpárolgása után.

Ára egy nagy üvegnek 80 kr., kisebb 40 kr.

Használati utasítás magyar vagy német nyelven, jelentékeny orvosi s egyéb elismerő bizonyítványokkal, valamint bizományos névsorával, minden üveghez mellékeltek.

BRÁZAY KÁLMÁN.

Gyári iroda és központi főraktár: Pest, országut 26. sz.

Raktáraim: Békés: Braun és Wolff, Gyula: Kohlman Ferencz, Kis-Jenő: Bede Kálmán, Elek: Szál Antal, Csaba: Bartók László, Kondoros: Mészáros Zsigmond, M-Túr: Stern Ignácz, Mészáros Zsigmond, Orosháza: Gabovits D. fia.

Árverési hirdetés

Alulírott közhírré teszi: mikép a békési kir. járásbíróság 1016. számú végzése által Banner Antaltól gr. Wenckheim Frigyesné részére bíróság lefoglalt lőerőre kényszerített cséplőgép a hozzátartozó hajtóművel folyó évi augusztus hó 5-én délelőtt 9 órakor Békésen a „Szomorú“ vendéglő udvarán azonnali készpénz-fizetés mellett bírói árverés útján a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.

Kelt Békésen 1873. július 22-én.

Zilahy János

m. kir. aljárásbíró.

96) 3-3

Bolt és lakás bérbeadás.

A b.-osabai népbanknak a főpiacon a nagyvendéglő tőszomszédságában levő emeletes házában (eddigi városháza) a f. évi szeptember 29-től a következő helyiségek adatnak bére:

a) egy tágas bolthelyiség egy raktár és pinczével négy, — kedvező ajánlatnál hat évre;

b) az emeleten két nagy utcai és három udvari szoba melyek közül egy konyhával

átalakítható, akár egészben, akár az igények szerint külön is kiadandó egy évre.

Mind ezen helyiségek — melyekhez kívánatra padlás és faszín is adható — már augusztusban kiürítvén, szeptember 29-ke előtt is átvehetők.

A közelebbi feltételek a népbank vezér igazgatójánál tekinthetők meg ugyan e házban a kapu alatt balra, — ugyancsak ide terjesztendő írásban a zárt ajánlatok, a boltra 200 frt, a lakásra egészben 80 frt, részben 40 frt, bánat pénzzel a f. évi augusztus 20 ig.

98) 3-3

Kelt B.-Csabán július 28. 1873.

Az igazgatóság.

Mokry Sámuelnél

Gerendáson

a legkorábbi faj, ugynevezett

rózsa-burgonya

vékája 2 forinton kapható

95) 3-3